

Aan alle journalisten:
een deugdvolle zomer,
en even weg van de waan van de dag

De Persgroep botst op freelancers
Achthonderd beroepsjournalisten dienden (nog)
geen aanvraag hernieuwing in

VVJ en AVBB keuren integratie vakpersjournalisten definitief goed

Bart Eeckhout: 'Doodsbedreigingen zijn gedemocratiseerd'

En Jan Claey: 'De Gentenaar is meer dan een katern'

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

De Journalist 201 – 23 juni 2016 – verschijnt maandelijks – v.u. Pol Deltour, Huis van de Journalist, Zennestraat 21, 1000 Brussel

(foto Benoit Doppagne /Belgimage)

UIT DE VVJ	3
ACTUEEL	
De Persgroep botst op freelancers	4
Hernieuwing erkenningen volop aan de gang	5
VVJ en AVBB keuren opname vakpersjournalisten goed	5
VVJ op zoek naar nieuwe polis beroepsaansprakelijkheid	5
Eenzijdige kort gedingen blijven media geselen	5
Gesprek met VVOJ-directeur Tanja van Bergen	6
Philippe Leruth leidt voor 3 jaar de IFJ	7
SERVICE	
VVJ Antwerpen kiest nieuw bestuur	2
Groepsaanbod inkomensgarantie freelancejournalisten	10-11
Pinakes	20
IN GESPREK	
Bart Eeckhout: 'Discussies op sociale media win je nooit'	8-9
Jan Claeys: 'Stukken schrijven leer je niet op school'	12-13
RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK	
Lieve Victor c/ <i>Het Laatste Nieuws</i>	14-15
Eskabee 1935 c/ <i>Het Laatste Nieuws</i>	15-16
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Jan De Meulemeester: Wetstraatjournalist en paleontoloog	17
IN MEMORIAM	
René Van der Speeten en Erik Verstraete	18
ONDER EMBARGO	19

VVJ Antwerpen start door met nieuw bestuur

(foto Ronny Meyers)

Het voortbestaan van VVJ Antwerpen is gewaarborgd. De algemene ledenvergadering van 2 juni besliste om ook het komende jaar weer werk te maken van een speeddate met woordvoerders, een quiz, een gezinsdag en nog andere journalistiek relevante evenementen.

Kevin Major (VRT) werd door de AV bevestigd in zijn functie van voorzitter. Tot dusver was hij waarnemend voorzitter, ter vervanging van Wouter Bruyns die naar de Antwerpse politie vertrok.

Twee nieuwkomers ook in de raad van bestuur: fotograaf Jonas Roosens en journalist in bijberoep Edwin Mariën. Katleen Vastiau nam ontslag als bestuurslid, en werd voor haar grote inzet hartelijk bedankt.

Het bestuur van VVJ Antwerpen bestaat nu uit: Kevin Major (voorzitter), Tamara Van Hasselt (secretaris), Hugo Genbrugge (penningmeester), Kristof Aerts, Jo Hermie, Ronny Meyers en Jonas Roosens.

De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Annick HUS
Monica MORITZ
Marleen SLUYDTS
Luc VANHEERENTALS
BELGA PICTURES
PHOTO NEWS

REDACTIESECRETARIAAT

Huis van de Journalist
Zennestraat 21
1000 Brussel
Tel. 02/777.08.40
Fax 02/777.08.49
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Marleen Sluydts
Zie adres hierboven
info@journalist.be

RECLAMEREGIE

Zie adres hierboven
info@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Daddy Kate
Albert Van Cotthemstraat 54
1600 Sint-Pieters-Leeuw
Tel. +32 (0)2 378 09 39
Fax +32 (0)2 378 25 59
www.daddykate.be

Vlaamse Vereniging
van Journalisten

Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

Lakmoesproef

Ruim 1.700 Vlaamse beroepsjournalisten dienden de voorbije paar maanden een aanvraag in tot hernieuwing van hun erkenning. Dat is een behoorlijk groot aantal, maar het betekent ook dat zowat 800 beroepsjournalisten hun hernieuwing nog niet hebben aangevraagd. Zij kunnen nog altijd terecht op de website die de VVJ en de Erkenningscommissie speciaal hiervoor hebben gecreëerd. Wie zijn persoonlijke toegangscode voor het hernieuwingsplatform heeft verloren, kan die opnieuw aanvragen met een mail naar info@journalist.be.

De vijfjaarlijkse hernieuwing van de erkenningen als beroepsjournalist – een wettelijke verplichting – kan worden beschouwd als de lakmoesproef voor het professionalisme van de journalistiek in Vlaanderen en België. Als rond de jaarwisseling opnieuw om en rond de 2.500 Nederlandstalige beroepsjournalisten zullen zijn erkend, dan zou de Vlaamse nieuwsmediasector eens te meer getuigen van een opmerkelijke taaheid en weerstand tegen de disruptieve en destructieve mediacrisis. Als het cijfer lager uitvalt, dan zullen we moeten besluiten dat ook bij ons almaar minder professionele journalisten het nieuws verslaan.

Van veel jobcreatie in de journalistiek is momenteel hoe dan ook geen sprake, integendeel. Voor zover uitgevers en omroepen mensen aantrekken, zijn het informatici. De Persgroep bijvoorbeeld heeft er zo intussen al 450 in dienst. En natuurlijk is IT in deze digitale tijden essentieel. Maar dat is de nieuwshoud waarmee mediahuizen hun publiek bedienen minstens evenveel.

Parallel hiermee voltrekt zich ook bij ons een onmiskenbare tendens van 'verzelfstandiging' van de journalistiek. Mediahuizen houden enkel nog een rompredactie met vaste mensen over, en laten het terreinwerk zoveel mogelijk door freelancers doen. Die maar een precair statuut hebben, en dat werk dan ook meer dan eens moeten combineren met een commerciële nevenactiviteit. Hierdoor voldoen deze journalisten niet langer aan de voorwaarden voor erkenning als beroepsjournalist, met name die van onafhankelijkheid, wat met het combinatieverbod met commercieel werk wordt nagestreefd. Deze permanente outsourcing van het journalistiek werk leidt dan misschien niet tot een kleiner totaal aantal journalisten, maar de groep van zuivere professionals krimpt wel.

Snel dus nog een oproep aan onze werkgevers voor het zomerreces: blijf investeren, niet enkel in IT of marketing, advertising en merchandising, maar ook in journalistiek. Tegenvallende bedrijfscijfers zijn in elk geval geen excuus.

Nog dit. Na de zomer verschijnt dit blad in een heel nieuw jasje. De coördinatie komt in handen van journalist Piet De Loof. Op die manier houdt het VVJ-secretariaat meer tijd over voor inhoudelijk werk, zoals de service in het kader van het Journalistenloket en aan de VVJ-leden. Parallel werkt de VVJ overigens aan een verbetering en verfraaiing van haar website en andere digitale communicatietools. Tot september !

Pol Deltour
Secretaris VVJ

In Nederland en Vlaanderen

De Persgroep botst op weerstand

De Persgroep botst in Nederland op een muur van protest bij freelancers. Steen des aanstoots zijn de nieuwe contracten die het vorige zomer voorlegde aan medewerkers van het AD en de regionale dagbladen die het van Wegener overnam. Sinds kort zijn de Vlaamse freelancers aan de beurt. "Als ik dit teken, kan ik in Nederland toch niks meer slijten?"

Ivan Declercq

Nu De Persgroep en Mediahuis respectievelijk 52% en 12% van de Nederlandse krantenmarkt in handen hebben, introduceren ze er de Vlaamse bedrijfscultuur. En dat wordt daar op gemengde gevoelens onthaald. Tijdens een recente reünie van (oud-)journalisten van een gewezen Wegener-krant waren weinig gelukkige gezichten te zien. Vooral de top-down bedrijfscultuur heeft er voor een cultuurschok gezorgd. Freelancers krijgen intussen de gedecreteerde lagere tarieven moeilijk doorgeslikt: 13 cent per woord, 42 euro voor een foto. Dat was vroeger anders, zeggen ze. Maar goed, in 1980 telde Nederland nog 25 dagbladuitgevers, nu is 90 procent van die krantenmarkt in handen van drie uitgevers, van wie twee Vlaamse.

Zo'n concentratie zorgt natuurlijk voor andere machtsverhoudingen, ook in Vlaanderen waar nog maar twee spelers de krantenmarkt in handen hebben. In de zomer van 2014 stelde Mediahuis zijn freelancers een standaardovereenkomst voor, die alle voordelen naar de uitgever liet vloeien. Na tussenkomsten van de VVJ is daar aan gesleuteld geweest.

Sinds enige tijd legt De Persgroep nu zijn freelancers een licentieovereenkomst voor, die evenmin met applaus is begroet.

Zo staat al meteen in artikel 1 van de algemene voorwaarden dat de freelancer zijn auteursrechten overdraagt aan alle bedrijven die deel uitmaken van De Persgroep Publishing, zowel in België als in het buitenland. Daarmee verliest de freelancer de controle over waar zijn bijdragen worden gepubliceerd. En dat is niet louter een moreel probleem, beseft meteen een freelancer die ook geregeld in Nederland een afzetgebied vindt: "Als 'Kobbegem' mijn stukken ook in Nederland kan doorplaatsen, kan ik ginder toch niks meer slijten? Ik verlies een hele markt, zonder enige financiële compensatie!"

De machtsverhouding wordt goed geïllustreerd in artikel 2, dat stelt dat een freelancer die bijdragen levert aan concurrerende media – daaronder verstaan: alle media die niet tot de Persgroep Publishing behoren – de uitgever hiervan direct schriftelijk moet inlichten. Op zijn minst staat die bepaling op gespannen voet met het begrip 'zelfstandig ondernemer', die een freelancer hoort te zijn. Ook artikel 3 zit in die richting: na een termijn van 7 dagen is de licentie niet meer exclusief voor De Persgroep en mag de freelancer zijn bijdrage ook elders in licentie geven, maar hij moet de uitgever dan wel op voorhand schriftelijk verwittigen en als de bijdrage elders wordt gepubliceerd, moet vermeld zijn in welke uitgave die bijdrage eerst is verschenen.

(foto Jan De Meuleneir /PhotoNews)

Behoorlijk uit de bocht gaat het in artikel 5: "De vergoeding is enkel verschuldigd indien de bijdragen werden gepubliceerd". Moet je eens tegen je bakker zeggen, dat je zijn brood alleen zult betalen als je het hebt geconsumeerd.

De Persgroep zou inmiddels ook hebben begrepen dat een aantal zaken in de algemene voorwaarden een brug te ver zijn, en naar verluidt is een bijgewerkte overeenkomst in de maak. Afwachten dus. Ook de tarieven zouden worden gedifferentieerd.

Hans Deridder (De Persgroep): 'Werken aan nieuw standaardcontract'

"Het klopt dat enkele Belgische freelancers dat standaardcontract ontvingen", reageert Hans Deridder, managing editor van De Persgroep, op de bedenkingen van de VVJ. "Maar ze mogen dit naast zich neerleggen. We gaan de Nederlandse *Algemene Voorwaarden* niet uitrollen in België. De Persgroep werkt hard aan een nieuwe overeenkomst met haar freelancers, en betreft daarin ook de VVJ."

Deridder: "De voorbije weken en maanden is bij De Persgroep Publishing in België al hard gewerkt aan deze nieuwe freelancersovereenkomst. Daarvoor praten we met tal van experts, ook van de journalistenbond. Dat leidde tot veel nieuwe en goede inzichten en tot aanpassingen. Binnenkort willen we een overeenkomst voorleggen waarin freelancers zich echt kunnen vinden en die helpt ook hun toekomst veilig te stellen." Tarieven en rechten kunnen volgens Deridder weliswaar niet worden veralgemeend. "Iedereen wordt betaald voor het werk dat hij of zij doet, voor de geleverde inspanningen en voor de geleverde kwaliteit. We hebben nu eenmaal soorten freelancers: onderzoeksjournalisten, reporters, regiomedewerkers en correspondenten die in bijberoep bijvoorbeeld sportuitslagen verzamelen. Allen hebben recht op een eigen eerlijke vergoeding."

Daarom vindt Deridder het belangrijk dat vergoedingen, maar ook het eventuele doorpublicatierecht van artikels in andere en/of buitenlandse media van De Persgroep, worden overlegd in persoonlijke gesprekken tussen freelancers en hun hoofdredacteur. "Voor ons zijn freelancers even belangrijk als vaste medewerkers. Al decennia lang verdienen honderden freelancers hun brood bij De Persgroep, zonder armoezaaiers te zijn." Dat er nu zoveel te doen is rond freelancers, verbaast Deridder niet. "Iedereen in de media zit in hetzelfde schuitje: opboksen tegen de bikkelharte Amerikaanse internetgrootheden. De Persgroep heeft zich enorm sterk gehouden, maar moet zich kunnen wapenen tegen wat nog komt. Nieuwe digitale initiatieven – die miljoenen kosten – moeten helpen in het zoeken naar nieuwe inkomsten. En onze mensen spelen hierin een belangrijke rol. We vragen dat ze ons de tijd en de kansen geven om de strijd te voeren en hopelijk te winnen. Als dat lukt, zullen ook zij er beter van worden, dat is een belofte."

Hernieuwing erkenningen voor 2017-2021 volop aan de gang

Halfweg juni hadden 1707 Nederlandstalige beroepsjournalisten een aanvraag ingediend tot hernieuwing van hun erkenning als beroepsjournalist. Dat zijn er 800 minder dan het aantal dat momenteel is erkend.

Beroepsjournalisten die bij de komende jaarwisseling een nieuwe, geldige officiële perskaart willen, hebben er alle belang bij alsnog snel hun aanvraag te doen. Dat kan nog steeds via het digitale platform dat we speciaal hiervoor hebben gecreëerd. Men kan deze website bereiken via www.journalist.be of www.cebj.be. Inloggen kan met drie gegevens: erkenningsnummer (dat begint met N - of TN voor de erkende technici - gevolgd door het cijfer 0), geboortedatum, en het paswoord dat men van ons kreeg per brief of mail.

Intussen heeft de Erkenningscommissie ook al 460 aanvragen tot hernieuwing goedgekeurd. Het gaat voornamelijk om freelancers en actief gepensioneerde journalisten. 46 aanvragen blijken onvolledig, wegens geen of onvoldoende bewijzen erbij. 36 dossiers zijn nog in beraad. De Erkenningscommissie komt opnieuw bijeen op 30 juni. Dan komen ook loontrekken aan de beurt.

Met de FOD Binnenlandse Zaken is alvast afgesproken dat de lijsten van opnieuw erkende beroepsjournalisten vanaf eind september worden bezorgd. Aan Binnenlandse Zaken om dan voor alle hernieuwden nieuwe officiële perskaarten te maken voor de periode 2017-2021. Aan een erkenning als beroepsjournalist en de officiële perskaart in het bijzonder hangen aanzienlijke werkfaciliteiten vast. (PD)

Wie zijn paswoord voor het hernieuwingsplatform verloor, kan dit opnieuw opvragen via info@journalist.be.

Eenzijdige kort gedingen blijven ongrondwettige anomalie

Eerder dit jaar verbood een Brusselse rechter de burgerbeweging Hart tegen Hard om verder een blaadje te verspreiden met kritiek op besparingen bij de NMBS, omdat het pamflet te veel op de gratis krant *Metro* zou lijken. Er werd een dwangsom van 5000 euro vastgelegd voor elke overtreding. De klacht was ingediend door uitgever Mass Transit Media, op eenzijdig verzoekschrift, wat betekent dat de rechter het verbod uitsprak zonder Hart tegen Hard zelf in het geding te betrekken.

Voor Dirk Voorhoof, hoogleraar mediarecht, gaat het om de zoveelste inbreuk op de vrijheid van informatie via een eenzijdig kort geding. En dan mocht een andere rechter het verspreidingsverbod later wel weer intrekken, intussen was het kwaad geschied en de censuur een feit. Tijdens het tweede proces, waarbij Hart tegen Hard wél werd gehoord, kwam overigens boven water dat volgens eerdere rechtspraak de vormgeving van de *Metro*-kranten onvoldoende getuigt van eigen intellectuele schepping om de bescherming van het auteursrecht te kunnen genieten.

In *De Juristenkrant* herinnert professor Voorhoof eraan dat de anomalie van kort gedingen op eenzijdige verzoekschrift tegen de media nu al een paar decennia voortwoekert. Als mogelijke oplossing verwijst hij naar een wetsvoorstel dat volksvertegenwoordiger Dirk Van der Maelen (sp.a) eind 2015 opnieuw indiende. (LV)

VVJ en AVBB keuren integratie vakpersjournalisten definitief goed

Op 14 juni hebben buitengewone algemene vergaderingen van respectievelijk de VVJ en de federale AVBB statutenwijzigingen goedgekeurd met het oog op de integratie van de VJPP-AJPP (vereniging van vakpersjournalisten). Die laatste is intussen ontbonden.

De integratie werd zowel voor de VVJ als de federale AVBB unaniem goedgekeurd. Een aanwezigheidsquorum was er niet meer, aangezien het de 2de statutaire AV was die over de aanpassing ging.

De VVJ krijgt er op die manier ruim 150 professionele journalisten bij als lid, de Franstalige AJPP een honderdtal. Daarnaast telde zowel de VJPP als de Franstalige AJPP ook nog eens een paar honderd journalisten in bijberoep. Ook zij maken de overstap. Door hun lidmaatschap van de VVJ krijgen alle voormalige VJPP-leden dezelfde service als VVJ-leden. Voorlopig behouden journalisten van de vakpers wel nog hun eigen wettelijke beroepsstatuut. Voor de integratie daarvan in het statuut van beroepsjournalist verbonden aan de algemene nieuwsmedia, is een wettelijke ingreep vereist.

De integratie van de VJPP in de VVJ uit zich ook op bestuursniveau. Twee voormalige bestuursleden van de VJPP treden als waarnemend bestuurder toe tot de VVJ-bestuursraad: Louis Weenen en Luc Blyaert. Vanaf de volgende bestuursverkiezingen in februari 2019 kunnen erkende journalisten van de vakpers ook effectieve bestuursmandaten opnemen.

Tevens kunnen vanaf nu ook twee journalisten in bijberoep - te verkiezen door de AV - de VVJ-bestuursvergaderingen als waarnemer bijwonen. (PD)

Zie voor zowel de aangepaste statuten van VVJ en AVBB als de nieuwe samenstelling van het VVJ- en AVBB-bestuur: www.journalist.be.

VVJ en AON werken aan nieuwe groepsverzekering voor beroeps-aansprakelijkheid

Tot nader order kan de VVJ haar leden slechts nog 2 maanden een voordelige groepsverzekering aanbieden voor beroeps-aansprakelijkheid en de daaraan verbonden rechtsbijstand. Verzekeraar AIG zegde de polis op wegens het voor haar deficitair karakter. Het goede nieuws is dat de VVJ (en de Franstalige AJPP) intussen weer met makelaar AON rond de tafel zitten om een alternatieve polis uit te werken. Wellicht zal de premie dus wel hoger uitvallen dan de 110 euro die journalisten tot nu jaarlijks moesten betalen.

De opzegging van de AIG-polis gaat in op 31 augustus. Dit betekent dat AIG vanaf die datum geen nieuwe inschrijvingen meer aanvaardt, net zomin als hernieuwingen van bestaande polissen.

Voor afgesloten verzekeringen loopt de polis door tot het einde van het individueel betaalde jaar. Intekenaars moeten in dat verband dus goed de einddatum van hun individuele polis checken. Beroepsfouten worden enkel gedekt voor zover ze zich tijdens de duur van het contract hebben voorgedaan. Intekenaars die op zeker ogenblik menen een aansprakelijkheidsrisico te lopen, geven dit best zo snel mogelijk aan bij makelaar AON en verzekeraar AIG. (PD)

Het VVJ-secretariaat staat ter beschikking voor verdere informatie en begeleiding als dit nodig zou zijn.

VVOJ-directeur Tanja van Bergen steekt de grens over

Sinds een klein jaar staat Tanja van Bergen aan het roer van de Nederlands-Vlaamse Vereniging van Onderzoeksjournalisten. "De VVOJ is er niet alleen voor de internationale krachtpatsers, maar ook voor regionale en beginnende onderzoeksjournalisten."

Annick Hus

Van Bergen doorzwoom al vele journalistieke waters. Ze was verslaggever, columnist en eindredacteur, en tot voor kort doceerde ze journalistiek aan de Hogeschool Utrecht. "Bij de VVOJ was ik al die tijd vooral slapend lid. Tot mijn voorgangster Margo Smit me in de zomer van 2014 vroeg om me kandidaat te stellen voor het nieuwe bestuur. Als toenmalig docente kon ik de banden met het journalistieke onderwijs aanhalen. Begin 2015 werd ik penningmeester. En iets later kondigde Margo aan dat zij als ombudsman aan de slag ging bij de NOS. Zo kwam van het ene het andere."

De Journalist: Wat zijn je ambities als VVOJ-directeur?

Tanja van Bergen: "Het eerste jaar heb ik vooral gefocust op de organisatie zelf. Maar de komende jaren wil de VVOJ aan drie zaken werken. Als netwerkorganisatie willen we contacten en samenwerking bevorderen tussen onderzoeksjournalisten. Als kenniscentrum willen we kennis en kunde delen, onder meer bij onze jaarlijkse conferentie, trainingsdagen en andere infosessies. En daarnaast willen we ook onze lobbyfunctie prominenter uitspelen."

Zelf maken we geen journalistieke producties, wel zijn we er om journalisten te helpen kwaliteitsvolle journalistiek te creëren. In die zin kun je de VVOJ ook een vereniging ter bevordering van onderzoeksjournalistiek noemen. We zijn er overigens niet alleen voor de internationaal werkende krachtpatsers, maar ook voor de onderzoekende journalisten in de regio en de beginnende collega's, die willen leren van de oude rotten in het vak."

De VVOJ kan vooral in Nederland op veel bijval rekenen. Blijven Vlamingen dan minder geïnteresseerd in onderzoeksjournalistiek?

"We hebben inderdaad veel meer Nederlandse leden, maar ik durf daar nog geen verklaring voor te geven. Misschien zijn we gewoon niet bekend genoeg. In elk geval gaan we de komende maanden meer de grens oversteken. Wat helpt, is dat de conferentie dit jaar weer in Vlaanderen is, op 18 en 19 november in Leuven. In de aanloop daarvan wil ik zoveel mogelijk redacties en freelance collega's in Vlaanderen leren kennen."

Ik krijg wel meer en meer de indruk dat het Vlaamse journalistieke landschap hiërarchischer is dan het Nederlandse. Nederlanders zijn wat eigenwijzer en brutaler. Ze schoppen sneller tegen dingen aan, wat bij onderzoeksjournalistiek een goede reflex is. Zo ontstaan ook nieuwe initiatieven als *Follow The Money* en *Investico*. Maar ook in Vlaanderen lijkt de belangstelling voor diepgaande journalistiek toe te nemen. *Knack* heeft onderzoeksjournalist Kristof Clerix aangetrokken, *Apache* en *MO* Magazine* timmeren aan de weg en er zijn nieuwe financieringsinitiatieven zoals *Flanders Connects Continents* van *Journalismfund.eu*.

Wat steeds duidelijker wordt, is dat samenwerking de

toekomst heeft. Tijdens de conferentie Dataharvest, begin deze maand in Mechelen, was één van de sprekers Mar Cabra van het International Consortium of Investigative Journalists, de club die *Lux Leaks* en de *Panama Papers* uitbracht. Zij zei het mooi: we moeten af van *Gollum journalism*, dus journalisten die al hun bronnen en informatie voor zichzelf willen houden, zoals Tolkiens verhaalfiguur Gollum bovenop zijn *precious* ring zit. Daarom ook is het thema van de VVOJ Conferentie dit jaar *Over de Grens*. We zetten zwaar in op internationale samenwerking, maar we onderzoeken ook wat samenwerking over de grenzen van de journalistiek heen kan opleveren. Bijvoorbeeld met wetenschappers. Of samenwerken met ngo's. Kan dat?"

Wat zijn vandaag de grote uitdagingen voor onderzoeksjournalisten?

"Journalisten, óók onderzoeksjournalisten, moeten ondernemer worden. We werken minder in loondienst en vaker als freelancer, als zelfstandig ondernemer. Dat vraagt om nieuwe financieringsmodellen. In Nederland werkt De Coöperatie, een nieuw samenwerkingsverband van freelancejournalisten, aan de oprichting van het Matchingfonds. Daaraan dragen overheid en bedrijfsleven bij, zonder inhoudelijk invloed te kunnen uitoefenen op het werk van journalisten. Inhoudelijk is de uitdaging écht nieuwsgierig te blijven. Wat me opvalt, is dat onderzoeksjournalisten soms vooringenomen zijn, onderzoeken vanuit een mening in plaats van een vraag. Dat zie je vooral bij complexe onderwerpen, zoals de migrantenstroom. Te vaak worden meningen gebracht als duiding."

Onderzoeksjournalistiek op zich lijkt al bij al aardig te functioneren. Toch blijven vaak de politieke implicaties en maatschappelijke verbeteringen uit...

"De maatschappelijke impact is nooit zo

groot als je zou wensen. Dit voorjaar organiseerde de VVOJ voorvertoningen van *Spotlight*, de Oscarwinnende film over het onderzoek van *The Boston Globe* naar misbruik in de katholieke kerk. Zowel in Nederland als in Vlaanderen bekleemtoonden de inleiders van de film dat dit misbruik nog steeds niet uitgebannen is. Daar helpt geen Pulitzerprijswinnende onderzoeksjournalistiek aan.

En toch, de maatschappelijke en politieke verontwaardiging over de *Panama Papers* is groot. In Nederland draait de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst overuren naar aanleiding van de publicaties. Of het echt wat zal uitmaken, op de lange termijn, dat kunnen we alleen maar afwachten. Als je midden in de geschiedenis zit, zie je nooit de vooruitgang."

Meer weten over de VVOJ? Surf naar www.vvoj.be Noteer alvast 18 en 19 november in je agenda voor de jaarlijkse VVOJ Conferentie in Leuven.

Oud-AVBB-voorzitter Philippe Leruth voor drie jaar aan het roer van de IFJ

De nieuwe voorzitter van de IFJ (Internationale Federatie van Journalisten) is een Belg. Philippe Leruth, oud-voorzitter van de AVBB, is op het wereldcongres in Angers nipt verkozen voor de komende drie jaar. Het was zijn tweede gooi naar het voorzitterschap.

Monica Moritz

Drie jaar geleden, op het wereldcongres in Dublin, verloor Leruth (61) maar net van de Brit Jim Boumelha. Dat gebeurde na een dubieuze verkiezing, waarbij meer stemmen werden uitgebracht dan er waren geregistreerd. De voorzittersverkiezingen in het Franse Angers verliepen wel zoals het hoort.

Ruim driehonderd journalisten uit 138 landen namen deel aan het mondiale congres. De bestuursverkiezingen werden naar traditie voorafgegaan door intensief gelobby van de kandidaten. Deze keer moest Leruth het opnemen tegen de Braziliaan Celso Augusto Schroder. Het verschil was 7 stemmen in het voordeel van de Belg.

“Mijn nipte winst vervult me met nederigheid”, aldus Leruth. “Onze leden verwachten veel van een voorzitter, ook al kan die niet alle problemen als bij toverslag doen verdwijnen. Ik besef dat er een zware last op mijn schouders valt. Maar het is een mooie uitdaging, die ik met plezier opneem.”

Veel werk

De IFJ viert dit jaar haar 90ste verjaardag en organiseerde in het Franse Angers haar 29ste wereldcongres. Maar de federatie zit in geldnood, en boette met de herverkiezing van Jim Boumelha in 2013 in aan geloofwaardigheid. Vooral het gebrek aan financiële transparantie zet kwaad bloed. Een aantal Europese journalistenbonden, waaronder de AVBB, weigerde een tijdlang lidgeld te betalen. Een grote Duitse vereniging stapte zelfs tijdelijk uit de IFJ. Philippe Leruth heeft dan ook veel werk voor de boeg. “De solidariteit binnen de organisatie moet dringend hersteld worden”, weet hij. “De vele vakbonden en verenigingen hebben zeer uiteenlopende plaatselijke agenda’s, en voelen zich soms verongelikt als hun problemen niet genoeg aandacht krijgen.”

“Ook financieel staat de IFJ onder zware druk. De financiën aanzuiveren en genoeg geld in het laatje krijgen is essentieel, niet om winst te maken maar om onze leden met de nodige middelen te kunnen steunen. De grote financiële put van 2013 is bijna gedicht, maar de situatie blijft broos. Het wordt dus drie jaar hard werken, de uitgaven beperken en nieuwe inkomsten zoeken, anders overleeft de IFJ niet.”

Anthony Bellanger, de secretaris-generaal van de IFJ, heeft er toch een goed oog in. “Onze organisatie is niet op sterven na dood. Het vorige congres in Dublin heeft ons dan wel handen vol geld gekost, zodat we onze reserves hebben moeten aanspreken, maar intussen hebben we bespaard. Zo konden we vorig boekjaar voor het eerst sinds lang weer positief afsluiten. En voor het congres in Angers hebben we alle deelnemende journalistenverenigingen gevraagd om hun verblijf van tevoren te betalen, wat drie jaar geleden niet het geval was.”

De politieke verdeeldheid binnen de federatie baart Bellanger wel zorgen. “Die moeten we dringend aanpakken. Enkele verenigingen stonden of staan op het punt om de IFJ de rug toe te keren. Dat kost ons lidgeld. Maar verschillende culturen tevreden stellen – met hun specifieke problemen en behoeften – is niet makkelijk. In die zin hebben we veel weg van internationale politiek. Landen die op politiek vlak niet met elkaar praten, komen elkaar ook hier tegen.”

Witte rozen

Naast de toekomst van de IFJ zelf stonden ook mondiale journalistieke thema’s hoog op de agenda: de (on)veiligheid van journalisten en de toenemende ondermijning van de vrije meningsuiting. Vorig jaar werden wereldwijd 112 journalisten vermoord en 200 opgepakt. Een ontroerend moment tijdens het congres was toen de driehonderd deelnemers met een witte roos door Angers wandelden, ter nagedachte-nis van een jonge fotojournaliste uit de stad die in Afrika werd vermoord.

Intussen gaan overheden en inlichtingendiensten steeds meer wegen op de journalistiek. Ook dat zette veel congresgangers aan tot het indienen van moties en solidariteitsverklaringen. Op statutair vlak werd nog de oprichting van een Raad voor de Gelijke behandeling van Vrouwen gerealiseerd. Die instantie wordt ook financieel ondersteund.

Philippe Leruth: veel werk voor de boeg, op financieel en politiek vlak

(foto MM)

Bart Eeckhout, commentaarschrijver van *De Morgen* *'Efficiëntie en synergie zijn hier geen vieze woorden meer'*

Commentaarschrijver Bart Eeckhout (43) debuteerde 18 jaar geleden bij *De Morgen* en zit er sindsdien vast in het zadel. Vorig jaar erfde hij het spraakmakende *Standpunt* van Yves Desmet, en daarin hekelt hij nu omzeggens dagelijks de bedenkelijke kantjes van ons bestel. Zijn spitse commentaren schrijft hij het liefst op de drukke redactie, ook al is die sinds de herstructurering fel gekrompen.

Monica Moritz

Bart Eeckhout: "We proberen hetzelfde werk te blijven leveren, en dat lukt, want onze verkoop is zelfs gestegen. Voor het eerst sinds *ik-weet-niet-wanneer* maken we winst. Niet voldoende om aan grote investeringen te denken, maar wel om de directie gerust te stellen. Om ook in de toekomst een relevante krant te blijven, moeten we onze krachten bundelen met andere titels van De Persgroep. De hele wereld coveren met een kleine redactie is onmogelijk. Ons Nederlands zusterblad *de Volkskrant* heeft nog een internationaal netwerk van correspondenten en dat is een ongelooflijke luxe. Waarom daar dan geen gebruik van maken? In het verleden hebben we die boot afgehouden omdat we onze eigen blik op de wereld wilden behouden. Dat is ook logisch. Ik werk hier 18 jaar en heb de 'grote' redactie nog meegemaakt met een chef Amerika en chef Afrika en chef China. Dat is verleden tijd. Grote reportages zullen in de toekomst grotendeels worden aangeleverd door *de Volkskrant* en onze sportredactie doet beroep op de vele correspondenten van *Het Laatste Nieuws*. Efficiëntie en synergie zijn hier geen vieze woorden meer."

Bart Eeckhout: 'Het is een eer om elke dag een debat op gang te mogen trekken'

(foto MM)

De Journalist: Je begon bij *De Morgen* in 1998, na 7 jaar studeren aan de KUL.

"Na mijn Germaanse had ik echt geen zin om mijn legerdienst te doen en ook niet om twee jaar in gemeenschapsdienst te investeren. Er was toen wel al sprake van de afschaffing van de dienstplicht, en in afwachting ben ik kunstgeschiedenis gaan studeren – met dank aan papa en mama. Zo werd ik ook 'journalist' bij het studentenblad *Veto*. Dat was een fantasti-

sche leerschool. Daar heb ik de journalistieke smaak te pakken gekregen. Ik heb daar ook, na een paar verschrikkelijke fouten, geleerd wat deontologie betekent, wat de rechten en plichten van de journalist zijn, en er meer opgestoken dan al die jaren aan de unief. *Veto* is een echte nieuwsbron en veel oud-*Veto*-journalisten blijven het blad aandachtig volgen. In onze ogen was dat *The New York Times* van de studenten (lacht). Walter Pauli was er mijn grote voorbeeld. Ik had toen ook al het Yves-Desmet-syndroom: ik wilde mee aan de kar trekken en standpunten bepalen."

Een late roeping toch wel...

"Niemand heeft mij ooit aangespoord om later journalist te worden, hoewel schrijven er vroeg in zat. Bovendien kom ik uit de ambitieuze generatie van de jaren '90. Na de val van

de Muur verdwenen ideologieën en was er niks meer om voor te vechten. Dat is het wrange gevoel dat ik overhoud aan mijn studententijd. Bij *Veto* en binnen de studentenbeweging deden we alsof we ons voor grote zaken inzetten, zoals de democratisering van het onderwijs, maar eigenlijk hebben we geen enkele steen in geen enkele rivier verlegd.

Wij waren een soort *jeunesse dorée*, en het idee dat je ambities moest hebben om iets te bereiken in het leven, zoals bij mijn ouders, hadden wij niet. Wij dachten dat we vanzelf wel op onze pootjes terecht zouden komen. Mij is dat gelukt, maar voor anderen is dat uitgedraaid op flinke teleurstellingen."

Wat heb je bij *De Morgen* zoal gedaan?

"Eerst was ik politiek verslaggever, dan chef politiek, chef nieuws, chef cultuur, terug verslaggever en uiteindelijk opnieuw chef politiek. Maar ik wou daar vanaf en commentaren

schrijven. Zo ben ik in de sporen van Yves gestapt. Het zal wel flauw klinken, maar ik beschouw het als een ongelooflijke eer dat te mogen doen. Het zijn maar 80 lijntjes op pagina 2, maar het is een eerbare job om elke dag een debat op gang te trekken of mijn gedacht te kunnen zeggen over een maatschappelijke discussie.”

Je standpunten lokken ook veel reacties uit.

“Klopt, en die zijn door de sociale media in een stroomversnelling geraakt. Vroeger schreven mensen ellenlange brieven vol verwijten en uitroeptekens. Nu komen die grieven heel snel en massaal op je af, zeker als je met je kop in de gazet staat. Beschaafd zijn negatieve reacties meestal niet, en soms kan ik daar heel mistroostig van worden. Maar je krijgt ook steun van lezers die je stukken delen en zelfs aanvullen. Ik heb wel geleerd om op de sociale media niet in discussies verwickeld te geraken, want winnen doe je nooit. En zeker niet op Twitter, daar komt het beste en het slechtste van de mens samen, bij momenten is het geestig en slim, maar even vaak is het gortig, vuil en vernederend. Soms kun je beter lijdzaam ondergaan hoe lezers zonder enig argument je stukken tot op de grond toe afkraken.”

Ben je goed bestand tegen kritiek en reaguurders?

“Toch wel. Ik zet onze chef Opinie ook aan om binnen de krant mijn standpunt te laten betwisten en meningsverschillen te organiseren. Ik wil niet dat mensen denken dat een column op pagina 2 een geloofsbelijdenis van *De Morgen* is. Het is een uitnodiging om een discussie op gang te brengen, maar dan wel graag met mensen die méér te zeggen hebben dan *Bart Eeckhout is een marxistische rat*. Maar het is altijd wel wat: als ik een kritisch stuk over cipers schrijf, wil extreemlinks weer dat de krant wordt opgedoekt. De sociale media hebben artikels bovendien losgekoppeld van hun plaats in de krant en redacties hebben vandaag geen controle meer op de verspreiding ervan. Maar mij stoort dat niet. Je moet de bluts met de buil nemen.”

Hebben lezers je al eens bedreigd?

“Ja. Het wordt benauwd als je genuanceerd over de islam spreekt in dit land. Het is al gebeurd dat ze mij of mijn kinderen dood wensen of hopen dat mijn kinderen ook eens verkracht worden. Dat is wat ik de democratisering van de doodsbedreiging noem. Ik denk niet dat daar een reëel gevaar in schuilt. Dat vloeit voort uit de paradox dat je in de naam van de vrijheid van meningsuiting vooral je mond moet houden en je bij de mening van de massa moet aansluiten. Maar ik schrijf niet vanuit een opgelegde consensus, en ook over de islam ben ik genuanceerd kritisch. Het is niet omdat er mensen rondlopen die de islam letterlijk interpreteren dat wij elke moslim als een gevaarlijke burger moeten neerzetten. De gesluisde mama's aan de schoolpoort willen voor hun kinderen net hetzelfde als mijn vrouw. Over Saoedi-Arabië of Erdogan en de deal die Europa zich heeft laten opsolferen ben ik wel heel kritisch.”

Kom je soms terug op je meningen?

“Ik ben graag consequent. Als ik vandaag schrijf dat Angela Merkel een moedig standpunt over vluchtelingen heeft ingenomen, kan ik morgen niet zeggen dat zij schuld heeft aan de vluchtelingen crisis. Soms dwingt de realiteit me echter om daar de limieten van in te zien. Twee jaar geleden schreef ik nog dat de migratie goed was voor onze vergrijzende samenleving, maar nu weet ik dat je dit fel moet nuanceren. Gelukkig heeft Siegfried Bracke daarvoor de term *voortschrijdend inzicht* bedacht. Journalistiek is een grote les in zelfrelativering en bescheidenheid, zeker je als je elke dag commentaren schrijft. Zoals een kok de groenten van de markt kookt, bespreek ik het relevante nieuws van de dag. Maar de werkelijkheid die je weergeeft is jouw waarheid, niet dé waarheid met een grote W.”

‘Ik vrees dat er voor de schrijvers van de twintiglijnenstukjes geen toekomst meer is, net zomin als voor loketbedienden.’

Hoe ziet de toekomst van columnisten eruit?

“Wat mij betreft goed. Er wordt te veel gebabbeld in de media en er zijn te veel halfslappe, onkritische of pseudokritische interviews met politici. Daarom groeit de markt voor onderbouwde meningen. De *Correspondent* en de website van *Knack* doen het juist goed omdat ze zich specialiseren in opinies over de stekelige kantjes van de maatschappij. Opinies worden een zakenmodel. Maar ook de toekomst van solide journalistiek is volgens mij rooskleurig. De *Panama Papers* zijn toch een triomf van de internationale onderzoeksjournalistiek en vegen al het doemdenken over onze stiel weg. We evolueren naar een splitsing van de journalistiek: aan de ene kant gerobotiseerde nieuwsjunkie-journalistiek en aan de andere onderzoeksjournalistiek en opinies. De les voor studenten journalistiek, die nu bang dit interview lezen, is dat ze wel over een hogere lat zullen moeten springen dan wij hebben moeten doen. Ik vrees dat er voor de schrijvers van de twintiglijnenstukjes geen toekomst meer is, net zomin als voor loketbedienden. De kerntaak van de journalist is achter de machtigen aan gaan die beschermingsmuren optrekken, en die muren doorbreken. Uiteindelijk gaat het over democratie, over het aanleveren van maatschappelijk inzicht, over *checks and balances*, macht en tegenmacht. De kiezer, lezer, burger kan daar zijn voordeel mee doen, of ook niet, dat maakt mij niet uit, maar wij moeten onze opdracht blijven vervullen, anders wordt het Kim Kardashian, vrees ik.”

Je hebt twee jonge kinderen, die je ook opvoert in een column. Lukt de combinatie journalistiek en gezin?

“Mijn vrouw heeft hier ook een tijdlang gewerkt en toen deelden we gezinstaken. Daar ben ik erg trots op. Ik wil er als werkende vader later niet in een interview moeten over klagen dat ik mijn kinderen niet heb zien opgroeien. Ik wil er zijn voor mijn gezin en pas mijn werkuren daaraan aan. Maar ook journalistiek vind ik nog altijd even boeiend. Bij *De Morgen* ben ik intussen een dinosaur, een moeilijk verplantbaar anachronisme bijna. Achttien jaar voor dezelfde krant schrijven wordt stilaan uitzonderlijk. Maar ik voel me wel heel erg geapprecieerd hier, en de kans dat een robot mijn stukje werk overneemt lijkt me toch klein.”

Verzekering Gewaarborgd Inkomen

De reddingsboei voor de zelfstandige

U weet dat de wettelijke sociale dekking bij ziekte of arbeidsongeschiktheid sterk varieert naargelang men werknemer of zelfstandige is. Voor een loontrekkende is er een vrij goede dekking voorzien. Voor de zelfstandige is de situatie echter minder rooskleurig. Vandaar dat een zelfstandige die zich niet het minste inkomensverlies kan veroorloven, er misschien goed aan doet in te tekenen op een verzekering **“gewaarborgd inkomen”**.

Eén blik op de uitkeringen die de Sociale Zekerheid voorziet in geval van arbeidsongeschiktheid en u beseft dat die niet volstaan om de lopende kosten te dekken. De eerste maand van arbeidsongeschiktheid is er voor een zelfstandige zelfs helemaal niets voorzien.

Wie zijn beroep niet kan uitoefenen, blijft hoe dan ook opdraaien voor de kosten die zijn professionele activiteiten voordien al meebrachten: huur, lening, afbetalingen,...

Evengoed kost het aantrekken van een plaatsvervanger handenvol geld. Om nog maar te zwijgen van de bijkomende kosten voor medische verzorging of de aankoop van speciaal materiaal om het dagelijkse leven te veraangenamen.

Ook in die optiek is de verzekering Gewaarborgd Inkomen dus een absolute aanrader.

**Speciaal opgezet voor de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ) :
verdedigers van de vrijheid, rechten en algemene belangen van de pers.**

Vlaamse Vereniging
van Journalisten

Hoe werkt de verzekering Gewaarborgd Inkomen?

- **Wij keren u een rente uit.** Als u 25% of meer economisch arbeidsongeschikt wordt, keren wij u, na het doorlopen van de wachttijd of eigen risicotermijn, elke maand een percentage uit van de in de bijzondere voorwaarden vastgelegde rente. Die zogenaamde invaliditeitsrente is evenredig met de graad van arbeidsongeschiktheid, waarbij een graad van arbeidsongeschiktheid van 67% of meer gelijk gesteld wordt met 100% (de volledige rente wordt dan uitgekeerd).
- **Wat met uw premie?** U dient de premie geheel of gedeeltelijk niet meer te betalen in de periode waarin wij de rente uitkeren, eveneens in verhouding met de graad van arbeidsongeschiktheid zoals hierboven beschreven.

Premies:

Voorbeeld: Journalist van 30 jaar wenst een vaste maandrente van 1.000 € te verzekeren, met een wachttijd van 30 dagen. D.w.z. dat gedurende die periode de rente niet wordt uitgekeerd, maar duurt de arbeidsongeschiktheid echter langer dan 30 dagen, dan wordt de rente met terugwerkende kracht vanaf de 1ste dag werkongeschiktheid uitgekeerd. Het is een verzekering tegen arbeidsongeschiktheid ten gevolge van zowel: een **ziekte én alle ongevallen**, dit zowel in het privéleven als het beroepsleven.
Hiervoor betaalt zij/hij: **27,41 € per maand**, incl. taksen!

Een verzekering op maat van de journalist aan een **goedkoop tarief**.

Het fiscale aspect:

De premie is als beroepskost aftrekbaar voor wie zijn werkelijke beroepskosten bewijst, ben je actief in een vennootschap, dan kan de premie als bedrijfslast beschouwd worden in de vennootschapsbelasting als de vennootschap de premie betaalt.

Duur van de uitkeringen:

De leeftijdsgrens inzake uitkeringen ligt voor mannen & vrouwen op 65 jaar.

Wacht dus niet tot het te laat is! We helpen je graag verder.

OVERTUIGD ?

Uw contactpersoon bij Zenito: Philip Van Wilderode,
Willebroekkaai 37, 1000 Brussel - Tel. 02 21 22 354 - Fax 02 40 27 598
E-mail : aanvullendpensioen@zenito.be
Web : www.zenito.be/aanvullendpensioen

Jan Claeys, chef *De Gentenaar* en cafébaas in wisseloptie 'Regionaal nieuws boeit jonge journalisten niet'

Na heel wat omzwervingen in de media werd krantenman Jan Claeys (39) vorig jaar chef van *De Gentenaar*, de regionale katern van *Het Nieuwsblad*. En daar is hij heel trots op. Zijn 'gazetje' spreekt een breed publiek aan en wordt door jong en oud gelezen.

Monica Moritz

Jan Claeys: "Ik coördineer het werk van zeven journalisten en twee eindredacteuren en bepaal wat er in de katern komt. Samen met de journalisten, want die kennen de stad beter dan ik. Ik ben geen chef die continu op tafel slaat. Ik heb dat zelf meegemaakt, en dat is contraproductief. Dat er veel journalisten zijn die voor *De Gentenaar* willen werken, maakt mij blij. Je kunt ons ook moeilijk gelijkschakelen met het lokale blaadje van Lotenhulle. *De Gentenaar* is meer dan een katern van *Het Nieuwsblad*, het is een echte stadskrant. De nationale kranten nemen veel van ons Gents nieuws over: uitspraken van Termont, de Gentse feesten, as-senzaken."

De Journalist: Het is niet de eerste keer dat je op een Gentse stadsredactie werkt.

"Ik ben begonnen als freelancer voor de regionale pagina's van *Het Volk*. De eerste maanden combineerde ik dat met mijn job als loketbediende in een bank. Gelukkig mocht ik een half jaar later de plaats innemen van een rechtbankjournalist die met pensioen ging en kon ik fulltime aan de slag. Mijn stukken werden kennelijk gewaardeerd, want een jaar later mocht ik ze voor *Het Laatste Nieuws* schrijven. Zo kwam ik op de stadsredactie van Gent terecht. Anderhalf jaar later haalde Hans Deridder, toenmalig chef nieuws van *HLN*, mij naar Kobbegem en zette me op het showbiznieuws. Ik heb toen veel gereisd om sterren, van Lenny Kravitz tot Tom Jones, te interviewen. Maar mijn jaar op de Gentse stadsredactie van *Het Laatste Nieuws* was uiteindelijk toch het mooiste ooit."

Hoezo?

"Dat was *rock-'n-roll* ! We waren allemaal jong, verdienden nauwelijks de kost, hadden geen lief en leefden voor onze job. Zelfs als ik niet hoefde te werken, ging ik 's avonds nog mee met een collega die wel een opdracht had. Toen ik naar Kobbegem verhuisde, dacht ik: ooit wil ik terug naar Gent en daar de chef van zo'n bende jonge gasten zijn. En kijk, nu ben ik chef, *allez, petit chef, hè.*"

Zijn jonge journalisten vandaag nog zo werklustig als jij toen?

"Jonge journalisten werken niet meer van negen tot negen, laat staan de klok rond, zoals wij. Misschien hebben ze gelijk en halen ze zo meer uit het leven. Ze vinden ook het loon van

bij de start belangrijk. Nog geen twintig jaar geleden verdiende ik als zelfstandige 40.000 Belgische frank. Nauwelijks genoeg om van te leven. De jonge generatie bedankt ook voor een beestenkeuring of diamanten bruiloft. Die gasten zeggen dat ze daarvoor niet gestudeerd hebben en denken dat ze met een hogeschooldiploma meteen reportages kunnen maken over Syrië. Regionaal nieuws boeit jonge journalisten niet. Als je aan studenten op de Arteveldehogeschool vraagt wie dat zou

Jan Claeys: 'Ik ben geen chef die continu op tafel slaat. Dat is contraproductief.'

(foto MM)

willen doen, steekt *niet-mand* zijn hand op. Rustig starten met de gemeenteraad van Kruishoutem in plaats van direct voor het parlement te staan, zien de meesten niet zitten. Gelukkig zijn er uitzonderingen: bij *Het Nieuwsblad* en *De Gentenaar* hebben we jonge mensen die nog houden van wat leeft in de Dorpsstraat. Ik ben alleszins blij om het pad dat ik bewandeld heb. Op je 22ste denken dat je klaar bent voor een diepte interview met Charles Michel, dat is onzin."

Heb je zelf ook een opleiding journalistiek gevolgd?

"Ik heb één jaar Communicatiemanagement gevolgd in Gent. Ik dacht dat ik artikelen zou leren schrijven, maar in plaats daarvan kreeg ik statistiek – achteraf gezien was dat heel vooruitstrevend (*lacht*) – en ook sociologie en psychologie. Zo'n brede theoretische opleiding was aan mij niet besteed. Na een jaar ben ik ermee gestopt."

Waar heb je dan stukken leren schrijven ?

"Dat leer je niet op een school. Ik heb veel opgestoken uit kranten en tijdschriften. Op *Het Laatste Nieuws* kregen jonge journalisten feedback van een ouwe zeur die hun stukken las

en uit elke zin fouten haalde. We ergerden ons daar blauw aan, maar het was wel leerrijk. Ik ben geen groot schrijver, hoor. Ik ben niet literair aangelegd en lees geen fictie. Ik ga liever op café, daar hoor ik soms nog iets waarover ik een stuk kan maken, want ik kan het schrijven niet laten, ook niet als chef. Ik schrijf rap en ouderwets: ik begin met een titel, schrijf de inleiding en dan het stuk, in een ruk door. *Copy-pasten* en zinnen verplaatsen, dat doe ik niet."

In 2012 verkaste je naar VTM en werd je eindredacteur van een tv-programma.

"Ze wilden *Voor de Show* herlanceren. Ik zou de inhoudelijke kant bepalen samen met Robin Vissenaekens en Peter Van Camp, die er ook televisie van zouden maken, want tv was voor mij onbekend terrein. Het is ons uiteindelijk niet gelukt het programma te redden. Na een tussenperiode op de onlinedienst van VTM ben ik naar de eindredactie van *Telefacts* verhuisd. Daar heb ik, na een half jaar, voor het eerst in mijn leven de handdoek in de ring gegooit. Ik was de eindredacteur van mensen die iets deden waar ik geen kaas van had gegeten. Ik had ook het gevoel dat ik te oud was om die stiel nog te leren en dat verlamde me. Ik was wel superblij dat ik van televisie had geproefd, maar toen heb ik beseft dat ik op een krantenredactie thuishoor. Zo zat ik weer op de algemene redactie van *Het Laatste Nieuws*. Daar kon ik zelf onderwerpen voorstellen en dat boeit me meer dan zuiver opdrachten uitvoeren. Ik dacht toen dat ik de rest van mijn loopbaan op *HLN* zou doorbrengen, maar toen riep *De Gentenaar*, en ik zei ja!" (*lacht*).

Is er veel veranderd sinds je eerste passage op een Gentse stadsredactie?

"De concurrentie is enorm toegenomen. Een moord is morgenochtend, als de krant in de bus ligt, oud nieuws. Het internet dwingt ons ook om constant af te wegen of we iets online plaatsen of het voor de krant sparen en zo het risico lopen dat het eerder op de site van de concurrent verschijnt.

Daar komt nog bij dat politici en magistraten vandaag shoppen en zelf kiezen in welke krant ze willen staan. Toen ik op de stadsredactie van *Het Laatste Nieuws* zat, kreeg de toenmalige burgemeester Frank Beke elke week een forum van twee pagina's in *De Weke van Beke*. In ruil daarvoor kon de krant natuurlijk wat terugvragen en had je overal entrées. Dat is in 2016 niet meer mogelijk."

'Ik ben niet literair aangelegd en lees geen fictie. Ik ga liever op café, daar hoor ik soms nog iets waarover ik een stuk kan maken.'

Zou je vandaag als twintiger nog in de journalistiek stappen?

"'t Zal wel zijn. Ik zou naar een redactie stappen en zeggen: *Ik wil jullie correspondent in Lotenhulle zijn en jullie zullen er geen spijt van krijgen*. Ik ben een grote liefhebber van lokale berichtgeving. Dat stamt al van in mijn jeugd, toen mijn nonkel regionaal medewerker was voor *Het Volk*. Ik herinner me zelfs

precies wanneer ik heb beseft dat ik journalist wilde worden: zaterdag 9 november 1985, toen de bende van Nijvel de Delhaize in Aalst overviel.

Ik was 8 jaar oud. We zaten met de hele familie bij mijn oma rosbiëf te eten. Mijn oom werd tijdens de maaltijd opgebiept door de krant en 's avonds zagen we hem in het Journaal tussen de combi's lopen en nota's nemen. Ik vond dat geweldig. De volgende dag stond zijn verhaal in onze krant en toen wist ik het: ik zou later ook voor een krant schrijven. Als tiener was ik ook een grote fan van Jan Wauters en lag ik 's avonds met zo'n *portatiefke* onder mijn hoofdkussen stiekem naar het voetbal te luisteren. De nieuwe Jan Wauters worden, daar droomde ik ook wel van. Helaas heb ik er de stem niet voor."

Wat zou je graag nog doen in de journalistiek?

"Mijn wens om ooit weer in Gent te werken, is vervuld en ik stel mij momenteel geen vragen over de toekomst. Journalistiek is voor mij nog altijd het mooiste beroep ter wereld. Soms droom ik er wel eens van om cafébaas te worden als ik stop. Het lijkt mij mooi: met de mensen babbelen en dan naar de gazet bellen als ik iets interessants hoor (*lacht*). Maar dat is een droom, zoals die van meisjes die prinses willen worden."

zoek eens op www.expertendatabank.be

Expertise in beleggen? Vraag het eens aan Rosanne Vanpée.

vaanderen
nieuwe kansen

Beslissing over de klacht van Lieve Victor tegen *Het Laatste Nieuws*

Met een mail van 9 november 2015 dient mevrouw Lieve Victor een klacht in tegen *Het Laatste Nieuws*. Aanleiding is een artikel van 30 oktober 2015 onder de titel 'Hele dorp rouwt om meisje dat altijd zwaaide. Epegem steunt ouders en grote broer van verongelukte Merel (12)'.

Geert Van Hecke, stafmedewerker journalistieke deontologie bij De Persgroep, antwoordt met een brief van 1 februari 2016, waarop Lieve Victor repliceert met een brief van 4 maart 2016. Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 6 april 2016. Lieve Victor woonde de hoorzitting bij, samen met afgevaardigd bestuurder Koen Van Wouterghem van de vzw Ouders van Verongelukte Kinderen. Ook Geert Van Hecke was aanwezig, samen met journalist Steven Swinnen.

DE FEITEN

Het artikel brengt reacties van bewoners van Epegem, na een ongeval waarbij een meisje van twaalf om het leven kwam en de bestuurder vluchtmisdrijf pleegde. Klaagster verloor zelf een zoon bij een verkeersongeval en ging op bezoek bij de familie van het meisje. Het artikel beschrijft hoe ze met fruit aanbelde bij de familie en citeert haar, waarbij ze vertelt hoe ze zich kan inbeelden wat de familie meemaakt. Het artikel schrijft dat ze fruit meebrengt "omdat ze weet dat mensen die zo'n drama meemaken amper meer dan fruit door hun keel krijgen".

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klaagster zegt dat het artikel fouten bevat, dat de journalist zich onvoldoende kenbaar heeft gemaakt en dat de krant, ondanks haar weigering, een foto van haar heeft gepubliceerd.

Klaagster vraagt zich af waar de journalist het vandaan haalt dat ze fruit bij had voor de familie, terwijl het om een kaars ging. Ze tilt zwaar aan die fout, te meer omdat de journalist haar de woorden in de mond legt als zouden mensen die zo'n drama meemaken amper meer dan fruit door hun keel krijgen. De krant schrijft ook dat klaagster haar zoon in gelijkaardige omstandigheden om het leven kwam, maar dat klopt niet. Bij dat ongeval was er geen sprake van vluchtmisdrijf.

De journalist heeft zich volgens klaagster aanvankelijk niet als dusdanig kenbaar gemaakt en heeft niet gezegd dat hij werkte voor *Het Laatste Nieuws*. Hij sprak klaagster aan en pas na enkele vragen had ze door dat het om een journalist ging. Klaagster heeft uit beleefdheid geantwoord, maar tegelijk gezegd dat ze niet in de krant wou, zeker niet met foto. Het is niet omdat ze eerder interviews gaf over het ongeval van haar zoon, dat ze ook nu automatisch instemde. Klaagster erkent echter wel dat ze correct geciteerd wordt en heeft achteraf geen bezwaar tegen de citaten, behalve over het feit dat de familie bij haar in de apotheek komt. Dat moet de journalist elders gehoord hebben.

Klaagster neemt het niet dat de redactie geen rekening heeft gehouden met haar weigering om met een foto in de krant te komen. Op de vraag of de fotograaf een foto mocht nemen van haar en haar wagen, met een sticker ter herdenking van haar zoon, antwoordde ze dat ze niet wou poseren en dat ze geen foto in de

(foto Laurie Dieffembacq /Belga)

krant wou. Het ging niet om mij maar om de familie van het meisje, zegt klaagster. Ze is dan ook boos dat de krant een archiefphoto publiceerde, die werd gemaakt naar aanleiding van een interview over het ongeval van haar zoon. Klaagster wijst erop dat ze geen publiek persoon is en dat haar bezoek aan de familie louter privé was.

Klaagster vindt het ten slotte irrelevant dat de krant schrijft dat ze apotheker is. Dat doet niet ter zake en de krant hoeft niet te schrijven wie er wel of geen klant is.

Het Laatste Nieuws geeft toe dat de passage over het fruit fout is. De journalist zegt dat hij klaagster van op twintig meter afstand zag aanbellen bij de familie en dat hij dacht dat ze fruit bij had. Dat klopte niet en de attentie van klaagster hoorde tot het privé karakter van het bezoek, we hadden het beter niet vermeld, zegt de krant. De journalist en de krant verontschuldigen zich hiervoor.

Waar de journalist schrijft over de gelijkaardige omstandigheden waarin klaagster haar zoon verloor, gaat het over het verlies van een kind door een verkeersongeval en niet over het vluchtmisdrijf, zegt de krant.

De journalist zegt dat hij klaagster aangesproken heeft na haar bezoek aan de familie. Op zijn verzoek of hij enkele vragen mocht stellen heeft ze positief gereageerd. Klaagster begreep volgens de journalist wel degelijk dat hij van de pers was, ook al maakte hij zich niet expliciet bekend als journalist van *Het Laatste Nieuws*. De krant verwijst ook naar de ervaring van klaagster met de media, die eerder verschillende interviews gaf naar aanleiding van het ongeval van haar zoon. Ze moet geweten hebben dat de journalist een artikel zou schrijven en heeft niet te kennen gegeven dat het gesprek niet in de krant mocht komen.

De journalist erkent dat klaagster niet wilde dat zijn fotograaf een foto van haar nam en spreekt ook niet tegen dat ze gevraagd heeft om helemaal geen foto te publiceren. Maar hij heeft die vraag niet doorgegeven aan de eindredactie omdat ze volgens hem 'niet pertinent' was, waarop de eindredactie een foto uit het archief genomen heeft. De krant erkent de communicatiefout, maar vindt de publicatie van de foto toch gerechtvaardigd. Haar eerdere interviews over het ongeval van haar zoon en haar publieke pleidooien voor meer verkeersveiligheid geven het bezoek van klaagster aan

de familie een publiek karakter, zegt de krant. Daarom is de publicatie van de archiefphoto in eenzelfde maatschappelijke context relevant en geen inbreuk op de privacy.

Ten slotte heeft klagster volgens de journalist gezegd dat ze de familie kende van in de apotheek en heeft ze niet gevraagd om niet te vermelden dat ze apotheker is. De krant ziet geen reden waarom dat niet vermeld zou mogen worden.

BESLISSING

De passage over de attentie met het fruit is fout. De journalist heeft die informatie niet gecheckt, hoewel hij er in het gesprek met de klagster alle gelegenheid toe had, en bovendien schrijft hij klagster er een intentie over toe die ze nooit heeft geuit en die er niet was. Dat gaat in tegen artikel 1 en 2 van de code: *'De journalist bericht waarheidsgetrouw. (...) Hij checkt de waarachtigheid van de informatie.'*

De journalist heeft bij aanvang van het gesprek zichzelf en zijn bedoeling onvoldoende bekendgemaakt en niet duidelijk gemaakt voor welke krant hij schreef, terwijl artikel 17 bepaalt dat een journalist *'zichzelf en het doel van zijn optreden bekendmaakt bij het vergaren van informatie'*. Dat klagster eerder in andere omstan-

digheden al enkele interviews gaf, wat de journalist op het moment van de ontmoeting overigens niet wist, doet daar niets aan af.

De krant kan niet aantonen dat het maatschappelijk belang om een foto van klagster te publiceren zwaarder woog dan haar uitdrukkelijke vraag om dat niet te doen, te meer omdat de journalist klagster ontmoette bij een privébezoek aan de familie. Daarom was het aangewezen om met haar wens rekening te houden, zoals bepaald in artikel 24: *'De journalist houdt rekening met de rechten van eenieder die in de berichtgeving voorkomt. Hij weegt die rechten af tegenover het maatschappelijk belang van de informatie.'*

De Raad ziet echter geen bezwaren in de vermelding van het beroep van klagster. In vorige persartikels naar aanleiding van het verlies van haar zoon is deze hoedanigheid trouwens ook vermeld. Over de vraag wie gezegd heeft dat de familie klant is bij klagster, lopen de versies van partijen uiteen en kan de Raad zich niet uitspreken.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel: de klacht is gegrond.

Brussel, 12 juni 2016

Beslissing over de klacht van Eskabee 1935 tegen *Het Laatste Nieuws*, *HLN.be*, Van Puyenbroeck en Pieters

Met een brief van 10 december 2015 dient de heer Hans Van den Nieuwenhof namens vzw Eskabee 1935 (voetbalclub Yellow Blue Beveren) een klacht in tegen *Het Laatste Nieuws* en *HLN.be* en de journalisten Tijs Van Puyenbroeck en Kristof Pieters. Aanleiding zijn twee artikels van 12 oktober 2015:

- in de algemene editie onder de titel *'Ouders krijgen klappen omdat ze voetballende zoon willen helpen'*;
- in de editie Gent-Wetteren, in de *Vakantiekraant* en op de pagina Wachtebeke van *HLN.be* onder de titel *'Ouders van keeper krijgen klappen - Uitmatch van SK Wachtebeke tegen SK Beveren loopt uit de hand'*.

In de loop van de procedure wordt een derde artikel van dezelfde dag toegevoegd:

- in de editie Waasland en op de pagina Beveren van *HLN.be* onder de titel: *'Harde kern Yellow Blue schopt keet - Clubbestuur plant maatregelen nadat wedstrijd in chaos eindigt'*. (...)

DE FEITEN

De artikels gaan over ongeregelde heden bij de voetbalwedstrijd Yellow Blue Beveren - SK Wachtebeke in derde provinciale, die door de scheidsrechter werd stilgelegd. Op de algemene pagina's en in de editie Gent-Wetteren vertrekken de artikels van het verhaal van de keeper van SK Wachtebeke, die zijn contactlens verloor, waarna zijn ouders wilden tussenbeide komen en er tumult ontstond met de supporters van Yellow Blue Beveren. Het artikel in de editie Waasland focust op de aanhang van Yellow Blue Beveren, die berucht zou zijn om zijn harde kern en werkt aan een beter imago, en brengt het verhaal van de keeper in een kaderstuk.

De artikels laten de voorzitter en de trainer van SK Wachtebeke aan het woord, en citeren ook supporters en de voorzitter van Yellow Blue Beveren, die zegt dat hij dacht 'dat we dit soort toestanden achter ons gelaten hadden en dat niets dit soort gedrag kan goedpraten'.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager zegt dat de artikels fouten bevatten en dat de journalisten de feiten niet grondig onderzocht hebben. De krant doet het voorkomen alsof de supporters van Yellow Blue Beveren de rellen uitlokten, maar dat klopt niet. Supporters van beide kampen waren betrokken en het was de vader van de keeper van SK Wachtebeke die provoceerde en de eerste slag gaf. Het ging ook niet om veertig supporters van Yellow Blue Beveren, maar twee.

De journalisten hebben hun informatie eenzijdig gehaald bij supporters, trainer en bestuurders van SK Wachtebeke, die hun club proberen vrij te pleiten. Daardoor leggen ze de verantwoordelijkheid voor de rellen onterecht bij de supporters van Yellow Blue Beveren. Yellow Blue Beveren heeft amper wederwoord gekregen. Alleen

de voorzitter komt kort aan het woord en wordt dan nog fout geciteerd. De journalisten hebben niet gesproken met spelers of supporters.

Op basis van een bericht op de website van de club heeft **Het Laatste Nieuws** na drie dagen een opvolgartikel gepubliceerd met de versie van Yellow Blue Beveren, maar dat is geen wederwoord. Het artikel kwam te laat en de reputatie van de club was intussen geschaad.

(foto Bruno Fahy /Belga)

De stijl en de woordkeuze van de artikels zijn tendentiekus en grievend. Klager verwijst naar de editie Waasland met de titel 'Harde kern Yellow Blue schopt keet' en termen als 'heethoofden' en 'berucht', en neemt ook aanstoot aan de foto van supporters met Bengaals vuur. Die foto is vijf jaar oud en heeft niets met de actuele incidenten te maken. Het artikel in de editie Gent-Wetteren is genuanceerder, maar toch ook tendentiekus. De titel suggereert dat de ouders van de keeper van SK Wachtebeke klappen kregen, terwijl de vader net de eerste slag gaf.

Het Laatste Nieuws noemt de artikels een voorbeeld van goede regionale berichtgeving. De regionale edities van Waasland en Gent-Wetteren hebben elk vanuit hun eigen invalshoek dezelfde feiten belicht.

De journalisten hebben dat waarheidsgetrouw gedaan, met de focus op feitelijke zekerheden: de staking van de wedstrijd, de rellen in het supportersvak en de betrokkenheid van één speler bij de rellen. Ze spreken zich niet uit over de aansprakelijkheid voor de rellen. De journalisten hebben beide clubs gecontacteerd om de feiten te checken: de voorzitter, trainer en keeper van SK Wachtebeke en de voorzitter van Yellow Blue Beveren. De supporters van Yellow Blue Beveren citeren ze op basis van berichten op de Facebook-pagina van de club. In de editie Waasland komt ook de burgemeester van Beveren aan bod.

Er is geen sprake van eenzijdigheid. Het artikel in de editie Waasland, waaraan klager het meeste aanstoot neemt, heeft het over scheldpartijen en duw- en trekwerk 'tussen rivaliserende supporters', dus van beide clubs. Ook de 'veertig heethoofden' worden niet aan één van de clubs toegeschreven.

Dat de journalist schrijft over de kwalijke reputatie van de harde kern van Yellow Blue Beveren, komt omdat de voorzitter en de bur-

gemeester van Beveren ernaar verwezen. De voorzitter zei zelf dat hij dacht dat zulke toestanden niet meer zouden gebeuren en dat men zich zou beraden over maatregelen.

Ten slotte heeft de krant de voorzitter wel degelijk om wederwoord gevraagd en hem correct geciteerd. Klager toont niet op welk punt het citaat fout zou zijn. Bovendien heeft de editie Waasland drie dagen later op eigen initiatief een opvolgartikel gepubliceerd op basis van de website

van Yellow Blue Beveren, waarin de club zegt dat ze onterecht gestigmatiseerd is en tegelijk aankondigt dat ze de supporters bewust zal maken dat voetbal een feest moet zijn.

BESLISSING

De journalisten hebben elk vanuit hun lokale invalshoek voldoende relevante bronnen geraadpleegd om de gebeurtenissen te checken. De Raad heeft geen aanwijzingen dat ze de bronnen fout hebben geciteerd of de feiten fout hebben weergegeven.

De titel 'Harde kern Yellow Blue schopt keet' in de editie Waasland is suggestief, maar wordt geduid in het artikel, onder meer door de citaten van de voorzitter van de club en de burgemeester van Beveren, die verwijst naar het hooliganisme van het vroegere SK Beveren.

De krant heeft Yellow Blue Beveren loyaal kans op wederwoord gegeven. De voorzitter wordt in alle artikels geciteerd en het opvolgartikel van drie dagen later in de editie Waasland brengt nog eens uitgebreid het standpunt van de club.

Bij de foto in de editie Waasland van supporters met Bengaals vuur had overeenkomstig de richtlijn bij artikel 3 van de code vermeld moeten worden dat het om een archiefphoto ging, omdat de foto aanleiding kan geven tot misleiding van het publiek.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel: de klacht is deels gegrond met betrekking de archiefphoto in de editie Waasland.

Brussel, 12 juni 2016

Jan DE MEULEMEESTER (VTM):

'Politiek is pure Shakespeare en Cicero'

Oerdegelijk, gestudeerd, en op zijn 35ste al een impressionant curriculum. VTM-Wetstraatreporter Jan De Meulemeester straalt vastberaden vakmanschap uit. Geen slappe *beau garçon*, maar veeleer een broer van de kloeke stripheld Michel Vaillant. Jan is gepassioneerd door politiek, maar beseft de relativiteit der dingen. Bij hem thuis liggen paleontologische collectors items, die miljoenen jaren oud zijn...

Jan Backx

Zijn wieg stond in het Brusselse, maar Jan heeft zich enthousiast bekeerd tot nieuwe Antwerpenaar. Uiteindelijk kwam er een upgrade naar Zurenborg, wijk waar je over de mediafiguren struikelt.

"Mijn pa was adjunct-commissaris bij de politie van St.-Agatha-Berchem", vertelt Jan. "Moeder stond als germaniste Engels-Duits voor het bord. Ik was de middelste van drie. Na het middelbaar trok ik naar St.-Lucas: beeldend kunstenaar worden leek me wel wat. Tot ik geconfronteerd werd met de eenzaamheid van het schepend proces, het vereiste geduld, het etherisch aspect van het kunstenaarschap. Mijn maatschappelijke interesse nam snel de bovenhand. Zo verzette ik mijn studiekompas naar de KUL, om er geschiedenis te studeren. Ik ging spitten in de Vlaamse Beweging, de staatshervorming, de Pierre Harmel-periode, het schoolpact van eind de jaren '50. De werkcolleges werden begeleid door iemand die zijn academische toekomst snel zou inruilen voor de harde politieke arena: Bart De Wever. Ik moet zowat de laatste student zijn geweest die door Bart werd begeleid."

Je trok ook naar het VLEKHO, nu Hogeschool-Universiteit Brussel, voor een postgraduaat journalistiek.

"Dat was te danken aan mijn beste vriendin, Elke Pattyn. Zij – een germaniste – nam me op sleeptouw. We graptten er toen zelfs over: *Jij, Elke, bent binnen tien jaar nieuwsanker, en ik ben dan Wetstraat-journalist*. En zie, het heeft zich bij VTM geconcretiseerd."

Maar je opstapje naar televisieland was wel de VRT.

"Als stagiair mocht ik daar de door anderen uitgeschreven ondertitels versleutelen aan de beelden. Ik was danig onder de indruk, keek niet op een uurtje extra en oefende me in montage technieken. In die periode kreeg ik een aanbod om bij *Het Nieuwsblad* te beginnen. Die job – het opstarten van de online-krant – zat mij als internetfreak als gegoten. En je proefde van een nieuw journalistiek fenomeen: het feit zelf werd de dwingende deadline! Na een half jaartje *Nieuwsblad* kon ik als researcher aan de slag bij *Terzake*, *Morgen beter* en *Phara*. Terug dus naar de Reyerslaan, waar ik een hartelijke sfeer vond en al eens een schouderklopje kreeg van de beroemde journalisten daar, die me nu in vlees en bloed passeerden.

Tot ik in 2007 zelf journalist werd, en ik meteen ook politieke reportages kon maken. Ik leerde dat er in het metier tweemaal drie grote B's bestaan: Bellen-Bellen-Bellen, en Beeld-Beeld-Beeld.

En zo geraakte je in de ban van de Wetstraat?

"Ik was altijd bekoord door die vierkante kilometer rond het Warandepark, het epicentrum van het beleid. Politiek is pure Shakespeare en Cicero. Zie de recente val van Annemie Turtelboom, het dramatische einde van *Steve-is-God* Stevaert... Ook in 2009 proefde ik van de suspense: een geheimzinnige informant wou iets kwijt over Jean-Marie De Decker, die een privédetective zou hebben ingehuurd om Karel De Gucht aan de schandpaal te spijkeren. Ik kwam terug op de VRT-redactie met een staaf journalistiek dynamiet. In 2013 stapte mijn baas Kris Hoflack over naar VTM, en ik volgde. Elke Pattyn werkte al die tijd al voor VTM Nieuws en zie, onze oude voorspelling kwam uit: zij anker, ik Wetstraatjournalist.

Wat doet een Wetstraat-addict als hij niet in falanx-opstelling in regen, sneeuw en wind politici tackelt?

"Ik ben een a-sportieve huismus. Al twee jaar niet op reis geweest. Ik snap die drang niet om naar een heet, ver strand te vliegen. Geniet in de vakantie toch van je thuis, je familie en vrienden. En van je hobby, in mijn geval paleontologie."

Jan De Meulemeester klapt zijn iPhone open en toont me zijn impressionante collectie walviswervels, mammoetonderdelen en haaiantanden. Vlakbij zijn huis aan Berchem Station hebben bouwwerken nu een schelpenbank omgewoeld: vijf tot zeven miljoen jaar oud, toen ons zo drukke federale landje nog vredig verzopen onder de zeespiegel lag.

Jan is trouwens de allerlaatste confrater die in deze rubriek *Mens achter het nieuws* aan bod komt, wegens einde rubriek. Maar de voorzienigheid heeft me met De Meulemeester wel een broederziel gestuurd. Mijn gesprekspartner zegt me te "verstaan", als ik opper dat ik een hand tegen de recent blootgelegde Spaanse vestingmuur aan de Antwerpse leien heb gedrukt. En daags na onze babbel staat auteur dezes, met paraplu, miljoenen jaren oude schelpjes los te woelen aan Berchem Station...

René Van der Speeten

(18 juni 1942 - 28 mei 2016)

Iconen worden vergeten en gaan zachtjes heen. Dat overkwam de sterkhouders van de BRT-televisie uit de jaren zestig en zeventig. Wie anders dan René Van der Speeten bepaalde vanaf 1967 de zondagnamiddaguitzending met een los, vlot en kundig aan elkaar gepraat programma dat sport koppelde aan het kleine nieuws: *Binnen en Buiten*. Tot hij zijn voet brak, en Luc Appermont hem moest vervangen. Die deed het zo innemend dat René abrupt op een zijspoor werd gezet. In 2010 bood Appermont zijn verontschuldiging aan voor die gang van zaken, toen Steven Van Herreweghe beide presentatoren samenbracht in *De Jaren Stillekes*. Appermont loofde bij zijn heengaan "één van de mooiste en beste radiostemmen".

René Van der Speeten (Radio archief)

Van der Speeten had eerst bekendheid gekregen met *Soldatenhalvuurtje*, het zoekprogramma voor dienstplichtigen. Onder zijn collega's telde hij Cas Goossens, Julien Put, Mike Verdrengh, Ivan Sonck, Zaki ... Hij stond mee aan de wieg van Radio Brabant (1967). Daarna werkte hij mee aan populaire uitzendingen als *Harbalorifa*, *King Size* en *Maxi Club*. En aan Radio 3, nu Klara. Hij presenteerde ook klassieke concerten en grote evenementen. Zijn naturel en zwier overtuigden de tv om hem in te lijven. Tot Appermont dus.

Niet dat Van der Speeten rancuneus was. Hij was een man van het vrije woord, en dat beleed hij als voorzitter van het vrijzinnig verbond in Aalst, toen nog het Aalst van Boon en Vergeten Straat. Hij kwam zelf uit het dorpje Herderssem. Van der Speeten viel niet in een zwart gat na het affront. Hij zat verweven in het

Aalsters socialisme en maakte de overstap naar de politiek, als woordvoerder van Marc Galle (minister van Cultuur) en Norbert De Batselier (vice-minister-president van Vlaanderen). "Maar die kabinetten leken op echte studio's", getuigde Ronny De Schepper later. "René was meer een mediatrainer dan een spreekbuis."

De tv liet hem evenwel niet los, hij richtte TV-Oost op, het latere Kanaal 3. Niet als waakhond, maar als inspirator. Zo omschreef oud-collega Roger De Knijf hem ook op de afscheidsplechtigheid in Sint-Niklaas. René was een warme man, met een warme stem, en een warme inborst. Zo is hij 73 geworden.

Lukas De Vos

Erik Verstraete

(14 mei 1944 - 29 mei 2016)

Even eigenzinnig, maar van een heel andere traditie, was Erik Verstraete. Verstraete was bijna 20 jaar, van 1978 tot 1996, de cultuurrecensent van *Gazet van Antwerpen*. Hij behoorde tot de oude garde van Vlaamsgezinde apologeten. Afgestudeerd als germanist in Gent in 1967, maakte hij de Mei '68 Beweging net niet mee. Hij werkte dan als taalleraar, eerst in Sint-Niklaas, daarna in Antwerpen.

Verstraete was een gedreven lid van de Vereniging van Vlaams-Nationalistische Auteurs en Publicisten. Daarvan getuigt ook zijn essay *Nederlandse Letterkunde in Volkse Zin* (1977). In de krant besprak hij vaak gelijkgestemde kunstenaars, en wat scherper was hij in 't Pallieterke onder de pennaam Brederode, net zoals in het blad *Dietsland-Europa*. Met de jaren legde hij zich meer en meer toe op de uitgaven van zijn geliefde dichters Wies Moens (wiens biografie hij schreef) en Alice Nahon (wier Verzamelde Gedichten 1933-1983 hij verzorgde). Zijn eigen dichtbundels zijn op klassiek stramien gebouwd en getuigen van grote menselijke bezorgdheid en solidariteit. Ze zijn in drie verzamelingen te vatten: *Verloren Land. Gedichten 1969-1980*; *Sporen naar Utopia. Gedichten 1981-1989*; en *Gebleven is de Adel. Gedichten 1982-2004*. Voor die laatste bundel kreeg hij de Ferdinand Snellaertprijs.

Zijn aandacht ging ook naar vooraanstaande collaborateurs en voormannen van het katholiek activisme, zoals Ward Hermans, Ernest van der Hallen, Frans Beckers, Willem de Meyer, en dienstweigeraar Berten Fremont. Zelf hield hij het bij bescheiden ambities, zoals de verzen op zijn doodsbrief aantonen:

*wie 't kleine en 't fijne zoekt en vindt
wie iedere dag de tedere dingen mint
hij overwint de pijn, de ergernis
hij weet gezwind welk kleine beetje lichter is*

Lukas De Vos

Erik Verstraete (foto Bert Bevers)

Onder embargo

Het hof van beroep van Brussel heeft de **politiecommissaris van een moordafdeling** vrijgesproken van schending van het beroepsgeheim na een reeks contacten met de pers. Volgens het hof beperkte de commissaris zijn gesprekken met journalisten tot het ontkennen van verhalen of hoogstens het bevestigen van feiten die reeds bekend waren. Mogelijk maakte de politiemans hierbij wel een inschattingfout, aldus nog het arrest, maar dat volstaat nog niet om hem te veroordelen voor schending van het beroepsgeheim.

In sommige politiekringen wordt de gerechtelijke uitspraak gebruikt voor een (zoveelste) aanval op het **journalistiek bronnengeheim**. De wet van 2005 tot bescherming van de journalistiek bronnen verhindert immers elk onderzoek naar perslekken aan de kant van de journalist. Hierdoor kan men lekken enkel opsporen aan de kant van de bron.

En zopas toonde ook premier Charles Michel (MR) zich bijzonder misnoegd over perslekken, in het bijzonder met betrekking tot **(anti-)terreur**. "Kotsbeu" is de federale regering het dat geheime informatie over een dreiging of lopende onderzoeken naar buiten komt. De federale regering kondigt een strenge aanpak van de lekken aan, en waarschuwt dat in het kader van terreurdreiging ook het journalistieke bronnengeheim kan worden opgeheven.

De VRT en *De Tijd* zijn de grote winnaars geworden van de **Belfius persprijzen**. De openbare omroep sleepte de prijzen voor beste tv-reportage, radioreportage en lokale verslaggeving in de wacht. *De Tijd* ging lopen met de trofeeën voor beste geschreven pers, financieel-economische verslaggeving en digitale journalistiek.

Het moet ook een van de eerste keren zijn dat een journalistenkoppel met twee verschillende trofeeën huiswaarts kon: **Lars Bové** voor zijn reeks over *De Geheimen van de Staatsveiligheid* in *De Tijd*, en **Katrien Peirsman** van VRT-Radio 2 voor haar lokaal-Antwerpse verslag over de terreurdreiging in de regio.

Hopelijk vinden ze nog plaats op de kast, want voor Lars Bové is het intussen liefst zijn **vierde** Belfius-persprijs in vier jaar tijd.

Proficiat verder aan **Ine Van Wymersch**, woordvoester van het parket van Brussel, voor haar verkiezing tot Wordvoerder van het Jaar. En ook aan **An Luyten** van het Rode Kruis, die werd gelauwerd als beste interviewgever. De verkiezing was, zoals voorgaande jaren, een coproductie van Kortom, vereniging van overheidswoordvoerders, en de VVJ.

Zowat **400 journalisten en woordvoerders** droegen kandidaat-beste woordvoerders voor. Die voordrachten waren zo duidelijk in het voordeel van Van Wymersch en Luyten, dat de achtkoppige eindjury nauwelijks nog werk had met de verkiezing.

Bij **Sanoma** verdwijnen 55 van de 290 jobs. Dat zijn er tien minder dan aanvankelijk door de directie gepland. Sanoma wil zich voortaan toeleggen op de sectoren 'vrouwen' en 'homedeco', en geeft onder meer nog *Flair*, *Libelle* en *Feeling* uit.

De tien jobs die na moeilijke onderhandelingen werden gered, bevinden zich vooral op de **redacties**. Voor de 55-plussers onder de 55 vertrekkers wordt brugpensioen aangevraagd. Sanoma beloofde nog dat er tot eind 2017 geen nieuwe herstructurering komt.

De terugkeer van **Liesbet Vrieman** naar de VRT, waar ze algemeen hoofdredacteur werd, verliep niet zonder slag of stoot. Tot op het allerhoogste niveau probeerde De Persgroep haar binnen te halen als hoofdredacteur van *Het Laatste Nieuws*. Tevergeefs.

De VRT heeft een nieuwe algemeen woordvoerder en manager communicatie: **Bob Vermeir**. Hij volgt Stijn Omebelets op, die elders aan de slag gaat bij de omroep. Bob Vermeir werkte voorheen als journalist voor de VRT, en gedurende een tiental jaar ook in managementfuncties.

Christophe Degreef heeft na acht jaar trouwe dienst *Brussel Deze Week* /

Bruzz verlaten. Hij freelancet nu hoofdzakelijk voor *Apache.be*. Daar volgt hij onder meer het veiligheidsbeleid, de verkeerssector en Brusselse aanlegenheden op.

Zelfs al gaan de Rode Duivels onderuit op het EK Voetbal, de uitmuntende commentaar van VRT-sportverslaggever **Peter Vandenbempt** zullen we toch maar weer hebben gehad. Niet enkel op de radio, maar ook bij enkele matches op tv.

Peter Vandenbempt in *De Morgen*: "Door het beeld is het als tv-commentator goed om af en toe je mond te houden, terwijl je op de radio toch veel meer informatie moet geven. Bovendien doen radioluisteraars vaak ook andere dingen naast luisteren, en dus moet je op de radio meer de aandacht trekken, bijvoorbeeld door met je stem een wedstrijd spannend te maken."

Televisiebeeld heeft overigens iets onverbiddelijks, aldus nog Vandenbempt. "Op de radio kun je je al eens van naam vergissen, of het over een speler hebben die niet aan de bal is. Op tv lukt dat niet." Al bij al blijft hij een voorkeur hebben voor radiowerk. "Dat medium past het beste bij mijn temperament."

Tony Dupont schrijft niet langer voor *Kerk & Leven*. Hij is nu pers- en communicatieverantwoordelijke van het bisdom Hasselt.

De opdoeking van **Teletekst** door de VRT krijgt niet overal applaus. Een actiecomité dringt er met een onlinepetitie bij de openbare omroep en minister van Media Sven Gatz (Open VLD) op aan om het nieuwsplatform ondanks alles te behouden.

Volgens initiatiefnemer **Luc Vanheerentals** is Teletekst allesbehalve achterhaald. "Het is daarentegen een uniek nieuwsmedium, wegens zijn hoogst gebruiksvriendelijk overzicht van de belangrijkste nieuwsfeiten van de dag." Het actiecomité wijst ook op de 7 procent Vlamingen die nog steeds niet online zijn, en voor informatie buiten de nieuwsuitzendingen zijn aangewezen op Teletekst.

Wie zich daarbij kan aansluiten: http://www.petities24.com/teletekst_moet_blijven.

Een principieel en tegelijk onrustwekkend arrest van het **Hof van Cassatie**: dat veroordeelde de Franstalige uitgever Rossel tot het schrappen uit zijn digitale archieven van de naam van een man die voor een zwaar verkeersongeval met twee doden werd veroordeeld. De man riep het 'recht op vergeten' in, en het hoge rechtscollege kende hem dat ook toe.

Rossel, uitgever van *Le Soir* en de *Sudpresse*-kranten, beriep zich op de **persvrijheid**. Het 'recht op vergeten' is tot nader order overigens in geen enkele wettekst met zoveel woorden opgenomen. Bovendien, aldus juridisch directeur Philippe Nothomb, komen rechten van antwoord of mededeling wel degelijk tegemoet aan personen die hen onwelgevallige informatie in de media willen bijsturen.

Het mocht niet baten: het Hof van Cassatie gaf voorrang aan het recht op vergeten en oordeelt dus dat Rossel de naam van de veroordeelde uit zijn digitale archieven moet halen. Philippe Nothomb: "Dit is de deur openzetten voor een herschrijving van de geschiedenis." Rossel brengt de zaak voor het **Europees Hof voor de Rechten van de Mens** in Straatsburg.

Het **World Press Cycling Championship** vindt dit jaar plaats van 29 september tot 2 oktober op Kreta. De coureurs onder ons kunnen voor informatie terecht op www.wpcc2016.gr, of rechtstreeks bij de voorzitter van het WPCC, Walter Rottiers, op rottiers.consulting@gmx.net.

Overleden: de ook in Vlaanderen niet geheel onbekende Franstalige onderzoeksjournalist **Philippe Brewaëys**. Samen met Walter De Bock zaliger beet hij zich in de jaren '80 en '90 van vorige eeuw vast in dossiers als extreemrechts, 'zwarte baron' Benoit de Bonvoisin en de affaire-Dutroux. Brewaëys werd 58.

Pinakes

Een onmisbare tool voor elke journalist

Pinakes, de overheidsdatabank, rekt heel wat journalisten tot haar klanten, die onze contactgegevens gebruiken als een onmisbare tool bij hun opzoekwerk.

Dankzij Pinakes kan je rechtstreeks communiceren met lokale besturen en sleutelfiguren binnen de overheid.

Met Pinakes vind je in een handomdraai de juiste persoon in het labrynt van 126 000 overheidscontacten. We staan garant voor een kwaliteitsvolle dienstverlening en we beschikken over een eenvoudig systeem dat alle overheidsdiensten in dezelfde database samenbrengt.

Pinakes laat toe om onmiddellijk de juiste persoon te contacteren, zonder een tijdsverslindende zoektocht en tegen een zachte prijs.

Speciaal aanbod voor VVJ-leden

Individueel PinakesConsult abonnement voor 30 EUR/jaar per rubriek (i.p.v. 115 EUR)
of 180 EUR/jaar voor alle data (i.p.v. 690 EUR)*

Interesse?

Bel ons of stuur een mailtje met vermelding van je VVJ-lidnummer
02 213 85 00 - offer@pinakes.be

www.pinakes.be

*vraag ook naar onze redactionele formules